

EXTRA VERGADERING VAN 23 OKTOBER 2012

Voorzitter: de heer J.P. Rehwinkel

Aanwezig: de dames C.E. Bloemhoff (PvdA), M. Dekker (PvdA), E. van Lente (PvdA), S.A. Koebrugge (VVD), A. Postma (GroenLinks), G.E.J. Copini-van der Meulen (D66), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), A.K. Kuik (CDA), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), en de heren J. Spakman (PvdA), R.O. Martens (PvdA), R. van der Schaaf (PvdA), J.M. van Keulen (VVD), J.H. Sipma (VVD), W.B. Leemhuis (GroenLinks), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij), J. Bolhuis (Stadspartij), R.P. Prummel (Stadspartij), E. Eikenaar (SP), J.P. Dijk (SP), J.H. Luhoff (D66), P.S. de Rook (D66), H.J.M. Akkermans (D66), B.N. Benjamins (D66), J. Seton (CDA), M. Verhoef (ChristenUnie), J.P.A. van Rooij (Student en Stad) en G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer M.A. Ruys

Afwezig m.k.: A. de Rooij (PvdA), W. Moes (PvdA), B. Baldew (PvdA), N.G.J. Temmink (SP), L.R. van Gijlswijk (SP), L.I. van der Vegt (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), J. Evenhuis (VVD), M.D. Blom (VVD), D. Jager (VVD)
wethouders C.T. Dekker (GroenLinks), E.M. Pastoor-Meulman (PvdA), J.A. Visscher (SP), F. de Vries (PvdA) en T. Schroor (D66)

De VOORZITTER: Ik open deze openbare bijeenkomst. Ik heet van harte welkom de informateurs, de heren Tichelaar en Remkes. Het doel van deze bijeenkomst is om u als raadsleden de gelegenheid te geven om vragen te stellen aan de informateurs en eventueel opvattingen mee te geven. Het is denk ik goed om allereerst van de kant van de informateurs te horen wat zij u te melden hebben over de huidige stand van zaken van de onderhandelingen en daartoe geef ik als eerste en misschien ook wel als enige van de kant van de informateurs, het woord aan de heer Tichelaar.

Informateur TICHELAAR: Ja, dank u wel voorzitter. Nee, wij zullen samen het woord tot u richten. Ik zal u meenemen in het proces van de onderhandelingen die we tot nu toe hebben gevoerd en ik zal ook nader ingaan op het thema bestuurscultuur. Dit zal worden gevolgd door mijn collega Remkes, daar waar het gaat om bereikbaarheid en financiën. De voorzitter heeft het goed geformuleerd: wij vonden het noodzakelijk u in een openbare bijeenkomst te rapporteren wat wij aan het doen zijn. Wij worden daar niet voor betaald, daar was ook een vraag over, dan weet u dat in ieder geval ook. Dat kan morgen zo in de krant; op de voorpagina, dacht ik. Wij hebben wel werkzaamheden verricht ten behoeve van uw opdracht. Die opdracht hebben we weliswaar verkregen via het presidium, maar wij wilden u danken voor die opdracht en wij hebben die ook ter hand genomen. Wij zijn nadat u de opdracht had geformuleerd op zaterdag 13 oktober aan de slag gegaan en we hebben toen in die eerste bijeenkomst twee dingen gedaan. Ten eerste, dat hoort daar ook bij, het kennismaken met elkaar. Ten tweede de vraag stellen: is er een basis voor vertrouwen en ten derde: welke thema's zullen we als eerste hanteren? Wij hebben toen stilgestaan bij de bestuurscultuur, de wethouderscultuur, zoals dat hier wordt genoemd. We hebben moeten concluderen, naar aanleiding van die zaterdagmiddag, dat in ieder geval bij de mensen die de onderhandelingen voeren namens de vijf fracties, dat hebben zij aan het eind van de middag tegen ons al uitgesproken, voldoende vertrouwen was om verder te gaan met een onderhandelingsproces. Wij hebben dat overgenomen en ik moet ook zeggen en de heer Remkes zal het ongetwijfeld onderschrijven, die eerste bijeenkomst was heel open ten aanzien van de vraag, wat is hier nu eigenlijk mis in deze stad? Wat is er misgegaan? En voor ons nog veel belangrijker: waar willen wij eigenlijk met deze stad, met deze burgers naartoe? Dat was een basis voor vertrouwen en tot op de dag van vandaag heeft men zich daar keurig aan gehouden en daar zijn we de week daarna, nadat er huiswerk was gegeven met betrekking tot de bestuurscultuur, vrijdag 19 oktober mee verder gegaan.

Toen kwam wel in alle eerlijkheid het vraagstuk van de financiën aan de orde. Ik heb de voorzitter aangegeven dat de heer Remkes daar straks meer over gaat zeggen, maar toen kwamen voor het eerst de Begroting 2013 en het Meerjarenperspectief aan de orde. Dan heb je een heel interessant thema te pakken en daar zijn we nog steeds over aan het praten en dat doen we ook morgen nog. We hebben toen wel

afgekaart de bestuurscultuur in de zin van wat willen we nu? Ik zal direct aan het einde van deze tijdsindeling aangeven wat we daar mogelijk over af gaan spreken. We hebben gisteren, of vandaag is dat eigenlijk, 23 oktober, die gesprekken doen vervolgen. Er kwamen meerdere onderwerpen op tafel en ik moet zeggen dat de onderhandelende partijen daar zeer actief in zijn. Ze mailen mij, ik weet niet of ze dat in de richting van de heer Remkes ook doen, want die geeft gewoon aan dat hij niet bereikbaar is, maar dan is hij in Groningen dus dan krijgt hij het ook niet, maar ze sturen mij gewoon de mails: 0:2:22, dat is mij gisteravond vier keer overkomen. Ik houd best van mensen die meedenken, maar niet om mijn nachtrust te verstoren. Maar het zegt iets over de betrokkenheid van de mensen die met ons onderhandelen.

Ja voorzitter, wij gokken erop dat morgen gekomen kan worden tot een afsluiting van het onderhandelingsproces. Wij staan trouwens open voor suggesties van uw kant, zo die daar zijn, want heel veel onderwerpen zijn op dit moment nog open. Er moeten nog conceptteksten worden gemaakt, er moet nog financieel gecontroleerd worden, dus schroom niet om ons dingen mee te geven als u zegt. ik zit er niet bij, maar ik zou heel veel tegen die onderhandelaars willen zeggen. Ga vooral uw gang en wij zullen dat aan hen voorleggen. Wij hopen dat morgenavond ergens af te ronden en dan ziet de procedure, voorzitter, als ik mag, er als volgt uit. Donderdag komt natuurlijk het overleg met de fracties. Er zal gesproken worden over het advies dat de burgemeester in deze positie heeft over een eventueel concept-onderhandelaarsakkoord en dan gaan we richting volgende week waarbij je zou kunnen spreken van de benoeming van de wethouders van het college.

Voorzitter, wij hebben nog wel een vraag als informateurs in uw richting, want u bewaakt hier de orde. Op maandagavond heeft u volgens ons een raadsvergadering, en de raadsvergadering gaat volgens ons over de aanbestedingsperikelen met betrekking tot het project RegioTram. De woensdag daarop volgend, daar zit dus een dag tussen, vindt dan die raadsvergadering plaats waarbij er sprake zou zijn van benoeming van het nieuwe college en dat treedt dan ook onmiddellijk in functie. Dus het is een minuut plezier en daarna weet u wat u te doen staat als u daarin benoemd wordt. Maar misschien zou het ook handig zijn dat de aanbesteding van de RegioTram gewoon in die woensdag geïntegreerd wordt en dat dan het nieuwe college donderdag in een extra collegevergadering bijeenkomt om vast te stellen wat de raad besloten heeft op woensdag. Een beetje efficiency, misschien kan dat, ik weet niet wat u daarvan vindt, maar ik leg dat maar neer voorzitter, dan kunt u dat eventueel bij uw beraadslagingen betrekken.

Tot slot het deel dat ik voor mijn rekening neem, wat is er nou eigenlijk over de bestuurscultuur gezegd? Heel veel, soms ging het ook direct over personen, dat maakt ook dat wij het gesprek heel open vonden, want meestal vindt men wel iets, maar dat moet je vooral niet zeggen tegen degene over wie je het hebt, maar dat moet je wel in de wandelgangen doen. Dat is een kenmerk van een niet open gesprek. Wij hebben ervaren dat het ook heel direct kan, zonder dat je mensen de gordijnen injaagt en we hebben wel met elkaar geconstateerd dat u echt niet moet denken, nee, ik moet het anders formuleren. Dat de informateurs van opvatting zijn dat het gedoe over de RegioTram slechts een symbool is in een langere periode waarin u klaarlijk met elkaar omgegaan bent op een manier die niet de schoonheidsprijs verdient. Dit neem ik geheel voor mijn eigen rekening, maar volgens mij is dat een waarneming van de gesprekken die we met elkaar gevoerd hebben. Ik denk dat het goed is dat de onderhandelende partijen ook echt met dit thema voortvarend aan de slag zijn gegaan. Om nu niet geheel vooruit te lopen op volgende week woensdag, zo dat er al komt, je weet het nooit, is de bestuurscultuur in twee delen uiteengevallen. Wat tref je aan in de relatie tussen het college, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie? Daarover zijn de onderhandelaars op dit moment van opvatting dat de wethouders op een andere manier de gemeenteraad tegemoet moeten treden, ook op een andere manier de burgers tegemoet moeten treden, dat op een open manier moeten doen, dat men niet met gesloten voorstellen moet komen waarop alleen ja of nee door de raad gezegd kan worden., maar dat men ook burgers daarbij betreft, partijen, oppositiepartijen, dus dat dat heel open wordt gedaan. De tweede opvatting die er ligt is dat men over wil gaan tot het werken als collegiaal bestuur. Nu zult u zeggen: wat is dat voor nieuws? Dat was toch al lang zo? Nou, de ervaringen daarmee zijn iets anders, maar men heeft de wens uitgesproken dat men collegiaal bestuur wil toepassen. Dat betekent, of het nou wel of niet je portefeuille is, je neemt het wel voor je rekening, je bent wel actief betrokken bij de besluitvorming en dat uitspreken betekent ook dat je in een andere relatie komt te staan tot de ambtelijke organisatie. Ook daarvan is geconstateerd dat er heel veel in de richting gaat van individuele wethouders, in plaats van het college als totaliteit en dat in ieder geval de hoop is gevestigd van de onderhandelende partijen dat zij ook in hun opdrachtverstrekking niet alleen over zichzelf praten als college, maar ook over de relatie met de raad en dat zij ook een opdracht willen verstrekken in de richting van de ambtelijke organisatie om in ieder geval die uitgangspunten open, transparant en er is nog een woord gevallen dat ik sinds die zaterdag goed in mijn oren hebben geknoopt: het moet eerlijk gaan. Eerlijk is ook dat je face-to-face tegen iemand zegt: dat is

een fijne opvatting, dat is een fijn politiek standpunt, maar het deugt van geen kant. Dat is beter dan hier in de wandelgangen rond te lopen en te zeggen: “nou, wat diegene hier net te berde heeft gebracht, wij snappen er niks van”, in plaats van de microfoon te pakken of iemand er rechtstreeks op aan te spreken. Dat soort woorden zijn uitgesproken. Het moet allemaal nog omgezet worden in werkelijk beleid, maar men is dat echt met elkaar van plan en mijn collega en ik onderschrijven dat van harte. Als dat een bijdrage kan zijn om de problemen die hier in de stad spelen bij de hoorns te pakken, dan is dat een goed begin, maar daar blijft het niet bij, want men heeft ook in de gaten dat in ieder geval de relatie van de overheid, dus niet zozeer het verkeer college-gemeenteraad-ambtelijke organisatie, maar ook de overheid in relatie tot de burgers duidelijk aan het veranderen is. Mijn stelling is altijd: de overheid verliest terrein, omdat mensen op een andere manier wensen te participeren, anders de democratie beleven en dit college, als dat gevormd zal worden, wil daar een invulling aangeven, zodat burgers ook op een andere manier bij besluitvormingsprocessen worden betrokken. Het is veel breder dus dan hier dingen op zitten te lossen binnen het stadhuis, het gaat ook om de relatie buiten dit huis.

Voorzitter, dit moet nog allemaal neergezet worden in een werkelijk rapport, maar wij vonden het goed om in ieder geval de raad op de hoogte te stellen van waar wij mee bezig zijn, wat er nu daarbinnen gebeurt en in welke termijnen het tot de mogelijkheden behoort om dit proces af te ronden. Het lijkt mij nu verstandig dat mijn collega iets zegt over bereikbaarheid en financiën.

De VOORZITTER: Dank voor deze informatie. Dan is het woord aan de heer Remkes.

Informateur REMKES: Ja voorzitter, dank u wel. Wij hebben niet de illusie dat die bestuursculturele problemen opgelost zijn doordat er een paar mensen van hun stoel zijn. Dat verhaal zit hier echt dieper en dat is in de gesprekken die we gevoerd hebben ook alleen maar bevestigd.

Het financiële hoofdstuk. Ik heb begrepen dat ik er al in geslaagd ben om schriftelijke vragen aan het college van B en W te ontlocken. Dat verheugt mij altijd zeer. Ik dacht wel toen ik ze las: had ze dan rechtstreeks aan ons gesteld, want wij zijn hier vanavond toch. Volgens mij heeft het college daar ook op die manier op gereageerd. Die discussie hoort hier met ons thuis. Overigens was er niet zo verschrikkelijk veel nieuws onder de zon, want ik heb vrijdag na afloop van onze besprekingen gezegd: er ligt een stevige financiële opdracht, ja, en zo is de situatie ook. Natuurlijk hebben wij gezien dat er een sluitende beleidsarme begroting ligt, maar wij hebben ook gezien dat er met het tramgeld tekorten worden afgedekt. Wat wij ook gezien hebben, is een begroting met een te laag weerstandsvermogen, gelet op de risico's die er aanwezig zijn. Wij hebben geconstateerd dat er bij de uitvoering van het lopende bezuinigingsprogramma sprake is van een vertragingseffect van ongeveer 9 miljoen euro, dat is dan een incidenteel bedrag en dat er sprake is van een bedrag van ongeveer 4 à 4,5 miljoen euro dat niet gehaald wordt. En dat in de begrotingsstukken gezegd wordt: de ambtelijke organisatie is bezig met het aandragen van dekkingsvoorstellen daarvoor. Ja, dat is mooi, maar politiek is een politiek proces en besturen is een politiek proces, dus de vraag van ons aan de onderhandelende partijen is geweest: zouden we toch niet een poging doen om daar in het voortraject in ieder geval qua richting een nadere invulling aan te geven? Dat is misschien ook een onderdeel van die politieke cultuur, de politiek hoort in de richting van de ambtelijke organisatie aan te geven hoe het inhoudelijk moet en dus ook waar het gaat om financiële operaties die uitgehaald moeten worden.

Een tweede punt dat we in datzelfde licht geconstateerd hebben, is dat er, ook waar het gaat om het sociaal maatschappelijke domein, sprake is van dreigende tekort-situaties. In onze richting, want wij hebben ons natuurlijk behalve op basis van de papieren stukken ook laten informeren over wat er achter die cijfers schuilgaat, dat is te verstaan, gegeven dat die beide invuloefeningen gevolgen zullen hebben voor het voorzieningenniveau in de stad. Dat betekent dus politieke complicaties en dat kan ook niet anders, want we praten niet over technische operaties, we praten anno 2012, dat geldt voor de gemeente Groningen, maar dat geldt ook natuurlijk voor vele andere overheden, als er verder gesneden moet worden, over implicaties, ook voor mensen. Dat was de reden waarom wij in ieder geval in overleg met de onderhandelende partijen tot de conclusie kwamen dat het toch wel goed is om die richting in ieder geval met elkaar op een rij te zetten.

Een tweede punt, dat noemde ik in feite zojuist al, een te laag weerstandsvermogen. We hebben ook geconstateerd dat de rijksbezuinigingen alleen maar incidenteel gedekt zijn. Ik moet zeggen de aanvullende rijksbezuinigingen voor 2014, dus dat men weet dat daar nog een slag achteraan komt in structurele zin. Wij hebben gezien dat er in de begroting structurele uitgaven tot een bedrag van 28 miljoen euro incidenteel gefinancierd zijn, dat staat ook uitvoerig in de aanbestedingsbrieven die u bij de begroting hebt gekregen. Het zou best eens kunnen, zeg ik erbij, maar dat is ook een politiek keuzeprocess, dat er voor de bereikbaarheid nog wat aanvullende middelen nodig zijn bovenop de middelen die nu in de

begroting zijn voorzien. En dan is er ook nog sprake van wat je in het jargon noemt, niet op geld waardeerbare risico's. Er zijn ons een paar voorbeelden genoemd: de Oostwand, hetgeen er mogelijksterwils achter de zuidelijke ringweg vandaan komt, Meerstad als de woningmarkt niet tijdig aantrekt en mogelijksterwils, dat weet je natuurlijk niet, ook het Forum. Dat is even kort samengevat het financiële verhaal waar we met elkaar over praten en dat betekent dus inderdaad dat er een stevige financiële opdracht ligt. We hebben met de partijen natuurlijk ook gepraat over welke piketpalen we daarvoor slaan. In de eerste plaats, er is geen verschil van opvatting over de sluitende begroting voor de jaren 2013-2014, maar je zult dus ook wel een doorkijk moeten geven voor de jaren daarna. Dat hoeft niet exact ingevuld te worden, maar er moet toch wel enig perspectief zijn. Het meerjarenbeeld is overigens niet in alle opzichten slecht, dat moet ik er direct bij zeggen, maar het is onvoldoende vanuit die noties die ik heb aangeven.

We hanteren voorlopig twee werkhypothesen. De eerste werkhypothese is: geen lastenverzwaring. Daarvan zei collega Tichelaar vorige week al: "Nou Rutte bellen, want de Remkes dreigt van de leer te vallen!" Dat valt allemaal wel mee. En de tweede werkhypothese is dat je uiteindelijk toch nog naar een verdere toename van dat weerstandsvermogen moet. Nou, dat zal allemaal ingevuld moeten worden. We zitten op dit moment middenin de besprekingen daarover en we hopen daar morgen, zoals collega Tichelaar aangaf, een punt achter te kunnen zetten. Dat is natuurlijk allemaal niet eenvoudig, maar het is wel het streven.

Het tweede thema van de bereikbaarheid, wij hebben ons ook daarover laten bijpraten door de ambtelijke deskundigen in de organisatie van de gemeente en wij hebben voorafgaand aan dit gesprek met uw raad een gesprek gehad met de twee meest betrokken gedeputeerden, Moorlag en Boumans. Wij hebben wel vast kunnen stellen dat in elk geval onderkend wordt, ook bij de provincie, dat je nog lang met elkaar kunt praten over de RegioTram, dat is met het weer ook zo, maar dat er qua politieke werkelijkheid niet zo verschrikkelijk veel meer aan te veranderen is. Dat is het beeld. Het beeld is ook, en daar hebben wij ook sterk op aangedrongen, dat de bereikbaarheid natuurlijk wel een vraagstuk is vanuit de stad, maar ook een vraagstuk dat in belangrijke mate regionale dimensies heeft. Dat vraagstuk zou ook vorm moeten krijgen, met of zonder tram, via het opstellen van een regionale bereikbaarheidsagenda. Ons is gebleken dat die bereikbaarheid vanuit de provincie om te werken aan een bereikbaarheidsagenda ook aanwezig is en ik zeg erbij: ik hoop dat alle partijen ook een beetje boven zichzelf uitstijgen als het gaat om de opstelling van die agenda, want de schuttersspuitjes zijn natuurlijk wel diep betrokken. Je kunt bereikbaarheidsproblemen en oplossingen daarvoor behandelen als een soort geloofsartikel, maar je kunt er ook heel praktisch tegen aankijken. Volgens mij is die laatste weg in deze situatie de meest aangewezen weg. Dat moet ook vanuit die gezamenlijke regionale verantwoordelijkheid gebeuren. Wij hebben vastgesteld, zeg ik er maar bij, dat er met u helemaal in de beginfase wel naar alternatieven is gekeken en dat in een wat meer recente fase, dan heb ik het niet alleen maar over dit jaar, maar dan heb ik het ook over vorig jaar, in de richting van het college van B en W wel oplossingsmogelijkheden zijn aangereikt voor het geval de ideale variant niet haalbaar zou kunnen zijn. Die varianten zijn wel in beeld geweest, maar die zijn kennelijk door B en W toen voorzien van een 'njet'. Ik bedoel dat niet onvriendelijk, maar in andere dossiers noemen wij dat wel eens tunnelvisie: dat er uitsluitend langs een oplossingsrichting naar de oplossing van een bepaald probleem wordt gekeken en dat er niet even over de schutting gekeken mag worden. Als je dat doet, ben je bezig om helemaal aan het eind van de tunnel in de grootst mogelijke politieke problemen te geraken. Dat is precies wat hier is gebeurd. Ons pleidooi is om gewoon eens even te kijken vanuit de vraag: wat is het probleem en hoe kun je, een beetje onorthodox kijkend, dat probleem de komende jaren oplossen en welke financiële plaat hoort daarbij om de problematiek in regionaal verband te benaderen? Daar wordt gewerkt aan teksten, daar wordt gewerkt en gekeken welke knelpunten willen we nou als eerste aanpakken? Wat is in meer structurele zin de mogelijkheid om uit deze discussie te komen vanuit onze regionale verantwoordelijkheid? En die verantwoordelijkheid werkt natuurlijk vanuit de regio naar de stad, maar hoort ook te werken vanuit de stad naar de regio. Als dat maar scherp op het netvlies komt te staan, vanuit een gevoel voor urgentie, en dat gevoel voor urgentie zijn we eigenlijk bij alle vijf de fracties zoals ze daar om de tafel zitten tegengekomen. Er is geen fractie die zegt: het bereikbaarheidsprobleem de komende jaren kan gebagatelliseerd worden. Er ligt de komende jaren een concreet probleem en wij zullen dat moeten oplossen.

De VOORZITTER: Dank, ook voor deze informatie. Dan is er nu de gelegenheid om vragen aan de informateurs te stellen, nogmaals, ook eventuele opvattingen mee te geven. Ik wilde daarvoor in volgorde van grootte van fracties de gelegenheid geven. Wie mag ik dan als eerste de bij de PvdA het woord geven? Dat is de heer Spakman. Het woord is aan de heer Spakman van de PvdA-fractie.

De heer SPAKMAN (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik heb een drietal vragen. De eerste gaat over financiën. Er wordt gesproken over een sluitende Begroting 2013 en tegelijkertijd wordt gezegd: de snelheid waarmee we de bezuinigingen invullen, de bezuinigingen 2010-2014, is te traag, dus we moeten 9 miljoen euro extra bezuinigen. Hoe staan die twee observaties ten opzichte van elkaar, de sluitende begroting en het zoeken naar aanvullende bezuinigingen?

Mijn tweede vraag betreft de werkhypothesen die zijn gemeld over de risico's. Er wordt gezegd: geen lastenverzwaring en meer weerstandsvermogen. Dat zijn twee werkhypothesen. De vraag is, zijn dat randvoorwaarden of zijn dat als wenselijkheden uitgesproken zaken?

De derde vraag betreft de bereikbaarheid. Dat is een vraag voor de heer Remkes. Er wordt gesproken over het opstellen van een nieuwe regionale bereikbaarheidsagenda. Mij staat voor dat wij zo'n agenda al hebben in het noorden en de vraag is dan: wat doen wij met al die kennis die wij nu daarover hebben en al die zaken die er al in gestoken hebben? Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan kijk ik naar de VVD-fractie. Daar is geen behoefte om vragen te stellen? Dan kom ik bij GroenLinks. De heer Gijsbertsen, GroenLinks-fractie.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Ja voorzitter, als u mij toestaat zou ik ook een aantal opmerkingen vooraf willen maken. Ik zal proberen alles een beetje beknopt te noemen. Ik wil beginnen met in elk geval zorgen uit te spreken en dan wil ik daaraan gekoppeld een aantal vragen aan de informateurs stellen en ook even reageren op een aantal zaken dat zojuist door de informateurs naar voren is gebracht.

Allereerst de zorgen. Ik zou er vier vanuit mijn fractie mee willen geven in het licht van het onderhandelingsproces. De eerste, in willekeurige volgorde overigens, gaat over het stadsbestuur als betrouwbare partner in de regio. Die discussie over stad en regio en stad en provincie voeren we hier al vaker. De stad heeft een belangrijke centrumfunctie in de omgeving. We voeren een aantal grote projecten uit op ons grondgebied, die voor de hele regio zijn bedoeld, zoals de informateurs ook hebben aangegeven. Mijn fractie hecht eraan dat we de afspraken die we in regionaal verband maken ook nakomen en dat we ook zorgvuldige procedures blijven voeren met elkaar, met die partners, omdat we vrezen dat er anders toch gevolgen kunnen zijn voor onze verhouding met andere overheden. Wat ik niet zou willen is dat we een kant kiezen, ik hoop dat ik die niet proefde, waarin we zeggen dat het eigenlijk hun probleem is wat hier in de stad gebeurt, een sfeer van dat leggen we even terug bij de regio. De feiten zijn zoals ze zijn, dat kan volgens mij niet zijn hoe het werkt. We moeten echt samen met de regio naar oplossingen zoeken. Misschien in relatie tot dit thema direct ook maar een vraag. Er is, heb ik begrepen, ook een gesprek geweest met het provinciebestuur vanmiddag. Zijn ook deze zaken betrokken in een formatieproces? Is er ook contact met de regio gezocht en heeft dat ook consequenties voor de afspraken die aan de onderhandelingstafel worden gemaakt? De vraag is ook heel concreet of de opstelling van de provincie bijvoorbeeld op financieel gebied als het gaat over RSP-gelden, over BDU-gelden, ook is meegenomen in het onderhandelingsproces. Dit heeft ook effect op de financiële situatie van deze gemeente.

De tweede zorg van mijn fractie gaat over de bereikbaarheid van de stad en daaraan gekoppeld de oplopende kosten van het openbaar vervoer. Ik hoor de informateur zeggen, ik meen dat het de heer Remkes was, het zou wel eens kunnen dat daar meer geld voor nodig blijkt te zijn dan in de begroting beschikbaar is gesteld op dit moment. Dat lijkt mij toch echt een understatement. We hebben al discussie in deze raad sinds 1995 als ik het wel heb, sinds de nota 'het kan verkeren!' en daarna in allerlei verbanden, STOV, Kolibri, Raamwerk RegioRail, regio Groningen-Assen. We spreken met elkaar al vijftien jaar, zo niet langer, over openbaar vervoer en überhaupt de bereikbaarheid van deze regio en dan is het wel van belang dat je uiteindelijk het probleem dat je met elkaar constateert, keer op keer op keer, ook met elkaar gaat oplossen. Wat we volgens mij niet moeten doen, dat mondt ook uit zo meteen in een vraag aan de informateurs, is zeggen, de onderzoeken van de afgelopen vijftien jaar, die leggen we even hier neer, de situatie is veranderd, we beginnen bij nul. Dat lijkt mij vreemd, want we hebben met elkaar in de regio gewoon een probleem geconstateerd. Over dat thema hebben wij vragen gesteld aan het college van B en W, overigens bewust aan het college van B en W, aangezien het gaat over informatie die de raad ter oren komt die volgens mij door het college moeten worden bevestigd, dan wel ontkend, en die gaat ook over de alternatieven. Ik ben blij te horen dat de heer Remkes nu ook onderkent dat er wel degelijk alternatieven zijn onderzocht in het verleden. Er zijn ook alternatieven bij geweest, de afgelopen jaren, rond dubbelgelede bussen, doorgerekende modellen en bussen met treinen en uit al die alternatieven blijkt elke keer weer dat die alternatieven in de exploitatie duurder zijn en dat ze ook minder oplossend vermogen hebben. Dat leidt tot de volgende vraag, als we die onderzoeken nog steeds mogen

geloven, en dat doe ik als eenvoudig raadslid toch maar even, ontstaat er een dilemma, namelijk ofwel, als je het bereikbaarheidsprobleem oplost en de tram gaat niet door, dan wordt het duurder, of je neemt genoegen met een oplossing die goedkoper is, maar ook eigenlijk niet echt een oplossing is, die minder resultaten heeft en ook leidt tot stijgende exploitatiekosten. Daarmee schuif je ook een financieel probleem naar de toekomst. Dat lijkt mij een dilemma, ook voor de onderhandelende partijen. Mijn vraag aan de informateurs is hoe daar in dat spanningsveld mee wordt omgegaan en met welke basis op dit thema het nieuwe college op pad wordt gestuurd.

Een derde zorg gaat over de rijksbezuinigingen en over de financiële situatie van de gemeente. Ook daar gingen onze vragen over. In de media lazen wij dat de heer Remkes zou hebben aangegeven dat er sprake was van tegenvallers voor een bedrag van 28 miljoen euro. Ik begrijp nu, daar hoor ik graag nog een bevestiging van, dat er geen sprake is van verandering in de financiële situatie sinds de presentatie van de begroting vorige week. Als ik hoor hoe de heer Remkes zojuist de financiële situatie omschrijft, hoor ik eerlijk gezegd daar geen veranderingen in ten opzichte van de knelpunten die in de begroting van vorige week zijn gepresenteerd en ook niet ten opzichte van de begroting die niet is gepresenteerd, die niet vast is gesteld door het vorige college, waarin de tram nog wel was opgenomen. Is er nu sprake van tegenvallers ten aanzien van vorige week? Ik vind het wel erg betreuenswaardig dat dit beeld heeft kunnen ontstaan.

De vierde zorg, en de laatste, gaat over de stabiliteit van deze nieuwe combinatie. De verhouding tussen het schetsen van een college dat anderhalf jaar zit, waarin je met elkaar afspraken maakt die niet over alles kunnen gaan en anderzijds een coalitie die bestaat uit veelkleurigheid, zal ik maar zeggen, van SP tot VVD. Hoe voorkomen wij als stadsbestuur dat we de komende anderhalf jaar het ene probleem op het andere gaan stapelen? Dat zou natuurlijk onwenselijk zijn. Ik hoor graag hoe de informateurs een bijdrage leveren aan de stabiliteit van het stadsbestuur.

Als de voorzitter mij toestaat, kijk ik heel even of ik nog een vraag ben vergeten. Voorzitter, dat is niet het geval, daar kan ik de Stadspartij mee feliciteren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we kijken bij de Stadspartij. De heer Prummel van de Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dank u wel voorzitter. Plezierig om hier met twee informateurs te mogen spreken. Voorzitter, voorop staat vandaag dat het besluit om niet verder te gaan met de tram geformaliseerd moet worden. Er moet uitdrukking worden gegeven, ook door het college, aan de wil van de volksvertegenwoordiging van Groningen. Laat dat voorop staan. Ik vond het interessant om te horen over een tunnelvisie en over meer eerlijkheid, dat zijn eigenlijk verkapte verwijten aan het bestuur van Groningen. Wij zouden eerlijker moeten zijn, wij zouden moeten oppassen met elkaar om geen tunnelvisie te ontwikkelen, nou dat moeten we allemaal goed in onze oren knopen. Maar verder voorzitter, is het een vrolijke avond, want collega Mattias Gijsbertsen gaf een voorstelling. Hij deed alsof hij als enige niet wist hoe onze begroting eruitziet. Intussen weten we, dankzij deze informateurs, dat er een financieringsopgave van 28 miljoen euro ligt. Terecht werd opgemerkt dat een incidentele dekking van de structurele en hoogstnodige uitgaven een veel minder rooskleurig beeld geeft van de financiën van de stad. Het tekort is een erfenis uit wat we nu wel het tijdperk Dekker mogen gaan noemen. Een nieuwe bestuurscultuur betekent dat de wethouders zich niet meer kunnen verschuilen achter het incidenteel financieren van structurele uitgaven en wij willen de onderhandelaars en de informateurs graag meegeven dat dat zijn weerslag krijgt in het nieuwe collegeakkoord. Het lijkt er bijna op alsof de bereikbare stad belangrijker is geworden dan de sociale stad. Sociale uitgaven werden in veel gevallen niet structureel gefinancierd. Daaraan zou ook een einde moeten komen, want Groningen wil immers allebei zijn.

Voorzitter, bestuurlijke vernieuwing betekent voor de PvdA, wanneer ik hun brief lees en goed naar ze luister, dat zeggenschap over grote projecten buiten de raad wordt gelegd. Dat is wat ik lees in het advies van de PvdA aan de informateurs. Haal je je gelijk niet in de raad, dan probeer je het elders. Is de informateur bereid om daar een stokje voor te steken? Het gaat namelijk om iets heel erg belangrijks: de positie van onze volksvertegenwoordiging komt in gevaar wanneer belangrijke beslissingen over uitgaven die deze stad moet gaan doen en over infrastructuur worden genomen in schimmige organen, zoals overleg met andere gemeenten en overleg met provincie. Deelt de informateur onze zorgen over het budgetrecht van de raad in dit verband? We moeten oppassen dat beslissingen niet buiten het stadhuis, in het provinciehuis genomen worden. We moeten ons budgetrecht streng bewaken. Ik zou dat ook graag zien terugkomen in het collegeakkoord. We moeten dus niet van alles, zoals de PvdA dat kennelijk wil, in een een-tweetje tussen bestuurders in regioverband regelen. Dat zou de bestuurscultuur van Groningen, de zogenaamde wethouderscultuur, alleen maar weer doen terugkomen of zelfs versterken. Dat voorzitter,

zijn opgaven voor formateurs en onderhandelaars. Voorzitter, de noodrem voor het beleid, de noodrem bij financieringen, ligt hier, in deze vergadering.

Dan is er nog een groot misverstand. Ik ben blij dat de heer Remkes even het Forum heeft genoemd, maar het Forum is nog niet gebouwd. De huidige begroting laat zien dat er ook geen geld is om tegelijkertijd Forum, Groninger museum, Martini Plaza, Stadsschouwburg en Grand Theater te subsidiëren. We praten dan alleen nog maar over de gebouwen, er moet ook nog geld zijn voor een cultuurbeleid. De manier om de begroting op orde te brengen, zou het afzien van het Forum kunnen zijn. Wij kunnen dat op dit moment nog niet met zekerheid beoordelen, daarvoor hebben wij nog enige cijfers nodig. Wilt u zorgen dat raad en onderhandelaars de cijfers krijgen over de vrijval en de gerealiseerde bezuinigingen bij het niet doorgaan van het Groninger Forum? En weten de informateurs dat geen enkele doelstelling van dat Groninger Forum tot nu toe is gehaald? Er zijn bijvoorbeeld geen particuliere investeerders gevonden die in dat Groninger Forum geld willen steken. Wat wij nodig hebben voor het maken van een goede afweging zijn de ontkoppelde gegevens van Oostwand, garage en Forum. Het gaat immers om verschillende aanbestedingen.

Voorzitter, er was nog een misverstand. Het lijkt alsof sociaal-culturele dingen in de stad niet anders kunnen dan nu. Dat kan wel. Met de juiste afweging van prioriteiten kunnen wij zorgen voor een stad die zowel sociaal als bereikbaar is. Het was heel merkwaardig om van GroenLinks te horen dat het vooral zou moeten gaan om een bereikbare stad. Het gaat om beide.

Het vorige college heeft aangestuurd op een straatarme stad met een begroting die zo ongeveer leeggeplukt was, maar te midden van deze ellende zou dan wel een RegioTram rijden, die vervolgens nooit de regio in zou rijden. Dat voorstel, dat vooruitzicht, voorzitter, is nu gelukkig weggenomen. Laat dat ook het eerste zijn wat er nu op de agenda staat van de politiek in Groningen. Formaliseer het besluit, stop op dit moment met de tram, beperk op die manier de kansen op belangrijke boetes die wij zouden moeten gaan betalen aan de consortia die hebben ingeschreven. Ik wil de twee informateurs met klem vragen om dat morgen aan de orde te stellen in het overleg dat een college moet opleveren. Stop op dit moment in hemelsnaam met dat dure en riskante project. Verlos het dier uit zijn lijden. Zorg ervoor dat Groningen weer met frisse moed kan beginnen aan haalbare, realistische oplossingen voor ons bereikbaarheidsprobleem, oplossingen die ook een draagvlak in de stad hebben. Dat had de tram al heel lang niet meer. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord eventueel, wanneer er behoefte aan is, aan de SP-fractie. Dat is niet het geval. Dan kijk ik richting de D66-fractie. Ook niet het geval? CDA ook niet? De ChristenUnie, mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u wel voorzitter. Mag ik de beide heren danken voor de toelichting? Het was niet helemaal duidelijk van tevoren wat de status was van deze bijeenkomst. Volgens mij was het niet de bedoeling om boodschappenbriefjes in te leveren, maar ik vind het wel heel prettig om een korte update te hebben ontvangen.

Als eerste punt: bij het bespreken van het verslag van de verkenner lagen er behoorlijke hobbels op de weg. Toen heb ik ook gezegd politiek moet je bedrijven op basis van vertrouwen. Daar begon de heer Tichelaar in zijn bijdrage uitvoerig over te spreken, dat wil zeggen, over de bestuurscultuur uitvoeriger dan over de vertrouwensbasis die met elkaar is uitgesproken. U zei een zin over voldoende vertrouwen. Kunt u daar iets meer toelichting op geven? Dat wil zeggen dat de hobbels die er aanvankelijk leken te liggen, toch voldoende weg zijn om met vertrouwen verder te gaan?

Als tweede hadden wij bij de verkenner de opmerking gemaakt dat er best veel partijen met elkaar om tafel gaan die inhoudelijk veel verschillen hebben. Zoals u het schetst, lijkt het er redelijk goed voor te staan, maar de stad is ook gebaat bij stabiliteit. Is deze stabiliteit wat u betreft in zicht?

Als derde punt maken wij ons met vele anderen zorgen over het bereikbaarheidsdossier. De stad is gebaat bij een goede bereikbaarheid, het ommeland evenzeer. De stuurgroep heeft aangeboden om op zoek te gaan naar een oplossingsrichting. U hebt ons zojuist geïnformeerd over het gesprek dat u vanmiddag hebt gehad. Er is heel veel gaande over dat dossier. De heer Remkes sprak daarin over geloofsartikelen. Nou, wij houden zeer van geloofsartikelen, maar we zijn ook heel praktisch en we hebben een praktische opmerking. De bereikbaarheidsagenda is uit-en-te-na besproken met de regio, dus wij snappen niet helemaal welke kant u denkt op te gaan als die agenda er al ligt en er ook bereidheid is van partijen over en weer, want je moet daarin samen optrekken, om die nader in te vullen, zij het dan nu met een andere variant, zoals het er naar uitziet.

Als antwoord op de vraag van de heer Tichelaar, wilt u alles bespreken op 31 oktober, wat onze fractie betreft is dat een prima voorstel.

Ik had nog een vraag over wat de heer Remkes zei over cultuurproblemen. Ik doe het wat door elkaar, maar ik heb het in volgorde van binnenkomst behandeld. U maakt een opmerking van: mensen van de stoel af lost niet alles op. Dat is bevestigd in gesprekken, dat dat niet alles oplost. U hebt heel veel verteld, de heer Tichelaar dan weer, over de bestuurscultuur. Wat bedoelt u met de opmerking, na wat de heer Tichelaar gezegd heeft? Het riep bij mij weer een vraag op. U zei: “mensen van de stoel halen, lost niet alles op”. Dat zei u, terwijl de heer Tichelaar het erover had dat die bestuurscultuur een nieuwe weg was ingeslagen. Daarna maakte u eigenlijk meteen die opmerking. Toen dacht ik: wat is het verband tussen die twee? Kunt dat nader toelichten? Dank u voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan kijk ik naar de heer Van Rooij van de fractie van Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dank u wel. Allereerst dank aan de informateurs voor hun heldere toelichting. Mevrouw Jongman, mijn voorganger zojuist, gaf wel aan dat de status van het debat niet helemaal duidelijk was en dat het ook niet de bedoeling was om boodschappenlijstjes in te leveren. Nou, een boodschappenlijstje heb ik ook niet geschreven. Ik wil graag de geest duiden waarin ik graag zie dat er een programma geschreven wordt. Daarin zou ik graag zien dat aandacht wordt besteed aan het gegeven dat Groningen de jongste stad van Nederland is, dat, en dat las ik vandaag in de begroting, 46% van de inwoners van Groningen hoger opgeleid is en dat dat ook vraagt om ander beleid en om andere plannen voor de toekomst dan bij een gemiddelde andere stad. Ik denk dat het een taak is van Groningen om ervoor te zorgen dat, zeker in deze tijd waarin veel jongeren, net als veel andere mensen, moeilijk aan de bak komen, kennis vastgehouden wordt. Groningen is een kennisstad, wil een kennisstad zijn en wil nog meer een kennisstad worden. Daar zijn goede initiatieven voor op touw gezet in de afgelopen periode en ik hoop ook dat het nieuwe college deze initiatieven verder wil uitbouwen. Met die kans doel ik ook op huisvesting. Er zijn plannen om te zorgen voor meer huisvesting voor jongeren en ik zou graag zien dat er meer vaart komt achter deze plannen, dat die plannen misschien wel worden uitgebreid, maar dat het in ieder geval iets is wat wordt meegenomen, want dat is, denk ik ook een grote taak voor Groningen. Een ander punt is het mobiliteitsprobleem. Ik ben blij dat de heer Remkes daar uitgebreid op is teruggekomen. Er moet voortvarend aan de slag worden gegaan met een alternatief voor de tram. De RSP-gelden moeten nu eenmaal op tijd worden bestemd. Ik ben blij met de sense of urgency die ik in elk geval heb gehoord vanuit de informateurs. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. En dan als laatste van de kant van de raad is het woord aan de heer Kelder van de Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel voorzitter. En dank u wel ook heren, voor uw duidelijke uiteenzetting en voor het werk dat u heeft verricht. Dat lijkt me best een zware taak. Voor mij als kleinste partij en als laatste in de rij, blijft er weinig te vragen over. Er zijn heel veel vragen gesteld, bij veel kan ik me aansluiten en ik ben ook benieuwd naar de antwoorden. Toch heb ik wel een paar vragen die wel een beetje voortkomen uit nieuwsgierigheid. Omdat ik de kleinste partij ben en soms ook de laatste in de rij om informatie te ontvangen, ben ik niet zo op de hoogte van wat er allemaal speelt. Vandaar dat ik nieuwsgierig ben naar een aantal dingen. Is er bijvoorbeeld gesproken tijdens de onderhandelingen over mogelijkheden om te stoppen met het Forum, of verder te gaan met Meerstad? Daar ben ik eigenlijk wel benieuwd naar. De Stadspartij heeft ook al iets dergelijks gevraagd. En welke oplossingen zijn er nou concreet besproken aangaande het bereikbaarheidsprobleem? Ik ben gewoon benieuwd. Welk vervoersmiddel gaat er komen straks?

Ik hoor ook bereikbare stad, ik hoor sociale stad, beide heel belangrijk, maar is er ook gesproken over duurzame stad? En zo ja, op wat voor manier? Kan ik de onderhandelaars daar misschien nog iets in meegeven? Tenslotte, u vertelde dat volgende week het nieuwe college wordt geïnstalleerd. Een heel nieuwsgierige vraag van mij is: wie worden de nieuwe wethouders? Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel voor al deze opmerkingen en vragen, tot en met de laatste aan toe.

Een vraag was aan mij gesteld, de vraag van de heer Tichelaar over de verhouding van het debat van aanstaande maandag in relatie tot het debat van aanstaande woensdag, het moment waarop al een raadsvergadering stond gepland en er mogelijk ook kan worden gesproken over het nieuwe college, dat dan een heel eind op streek lijkt te kunnen zijn als het om de vorming gaat. Ik heb die vraag vooral beschouwd als een vraag aan de fracties in de raad en een van de fracties, die van de ChristenUnie, heeft al een opmerking gemaakt. Tot nog toe was het zo dat er de uitdrukkelijke behoefte was om voorafgaand aan de besluitvorming in het college te spreken als raad, ook om de mogelijkheid te hebben om te spreken

over de stopzetting van het project van de RegioTram, nadat er ook de fase van de wensen en bedenkingen is geweest. Nogmaals, dat was een uitdrukkelijke behoefte van de kant van de raad, maar die zou anders kunnen blijken te zijn. Dan verneem ik dat ook graag van de fracties, eventueel ook nog later op deze avond.

Dan is als eerste het woord, nu juist andersom, aan de heer Remkes voor het beantwoorden van de vragen en ook voor het reageren op opmerkingen die zijn gemaakt. De heer Remkes.

Informateur REMKES: Ja voorzitter, dank u wel. Er is door mevrouw Jongman en de heer Van Rooij gezegd: "De status van dit gesprek was ons een tijdje onduidelijk". Wij dachten in overleg met de onderhandelende partijen dat de wens is om tot een meer transparante en open bestuurscultuur te komen, waarbij ook benadrukt wordt dat de raad uiteindelijk het hoofdbestuur is van de gemeente. Dat het passend was om in termen van openheid uw raad ook tussentijds te informeren. We hebben daar wel even tijdens onze besprekingen met een knipoog naar elkaar op gereageerd, toen ons gevraagd werd, komt er ook nog papier? Misschien zegt dat iets over de bestuurscultuur. Je kunt ook over inhoudelijke thema's best eens in thematische zin met elkaar praten zonder dat er papier is. Zeker in zo'n proces hoeft niet altijd papier geproduceerd te worden. Deze opmerking, voorzitter, moest mij even van het hart.

Er is een aantal heel concrete vragen gesteld. De heer Spakman vraagt: die sluitende begroting en aanvullende bezuinigingen, hoe moeten we dat zien? Wij hebben gelezen dat er in uw begroting staat dat de ambtelijke organisatie voorstellen voorbereidt voor de dekking van een bepaald bedrag. Dat is heel nuttig, maar in zijn algemeenheid geldt natuurlijk dat, zeker als, ik heb dat zojuist geciteerd, duidelijk is dat het voorzieningenniveau in de stad niet buiten schot kan blijven bij die nadere invuloefening, er sprake is van een politiek keuzeprocess en het primaat van dat politieke keuzeprocess hoort bij de raad te liggen. Dat is de reden waarom wij tegen elkaar en tegen de onderhandelende partijen gezegd hebben: is het niet op zijn minst nodig dat er toch een zekere inhoudelijke duiding komt? Het zou immers niet de beste start voor een nieuwe college zijn als het college straks, geconfronteerd met die voorstellen uit de ambtelijke organisatie, daar eens even driftig met elkaar over onenig gaat zitten zijn. Daar is de stabiliteit van het nieuwe college niet mee gediend. Dat is de discussie die we gehad hebben en dat is dus, samen met die problematiek in dat sociale domein, de problematiek die op tafel ligt. Daarmee wil overigens niet gezegd zijn, zeg ik in de richting van de heer Gijsbertsen, die indruk is ook niet gewekt, dat het probleem in de begroting niet onderkend is. Nee, dat is terdege onderkend, alleen de invulling heeft nog niet plaatsgevonden. Er is sprake van een stelpost.

De heer Spakman vraagt ook hoe het zit met die werkhypothese. Is dat wenselijk? Nou, als je dat kiest als werkhypothese, dan mag dat vertaald worden als wenselijk, maar dat wil nog niet automatisch zeggen dat dat ook het eindresultaat is. Dat hangt af van de totale financiële plaat en die keuze zul je dus aan het eind van het keuzeprocess met elkaar moeten maken. Daarom ook de formulering: werkhypothese.

Dan stelde de heer Spakman ook de vraag, er is heel veel kennis, en de heer Gijsbertsen stelde de vraag, beginnen we dan weer bij nul? Nee natuurlijk niet. Het zou wel helemaal van de zotte zijn als je van die kennis die inmiddels verzameld is en die op tafel ligt, geen gebruik maakte. Vanzelfsprekend maak je daar gebruik van.

Ja, het stadsbestuur moet een betrouwbare partner zijn. Dat geldt over en weer. Wij hebben natuurlijk ook wel kennisgenomen van de context van discussies over de financiële afwikkeling van Meerstad en weet ik veel wat allemaal, dus er is in de loop van de tijd de nodige onderlinge irritatie gegroeid. Ik zeg u dat als wij de tram en het financiële beeld met elkaar confronteren, de tram en het financiële beeld niet goed met elkaar te combineren zijn. Wij begrijpen dus ook heel goed dat daar een stevig politiek probleem is gerezen. U stelt de vraag: is er dan sprake van, ten opzichte van de vaststelling van de begroting, nieuwe informatie? Nee natuurlijk niet. Dat is ook niet wat ik ooit gezegd heb overigens. Ik heb gezegd dat er sprake is van een stevige financiële opdracht. Dat was zo op grond van de begroting zoals hij op tafel lag, ik heb dat zojuist aangegeven, en dat is ook het beeld dat wij hebben moeten vaststellen in onze financiële verkenningen toen wij kennis namen van de stukken. Het is overigens ook niet helemaal voor niets dat bij de presentatie van de begroting deze krantenkop ontstond, want daarmee wordt natuurlijk precies hetzelfde aangegeven. Ik wil u wel zeggen dat als het gaat om dat probleem van die 28 miljoen euro, ik ben ooit, toen was de raadzaal nog in een andere plek hier in dit huis, opgevoerd door de toenmalige wethouder Barmantlo, vanuit de wijsheid twee keer incidenteel is structureel. Het iedere keer incidenteel, ik heb begrepen dat het in de loop van de jaren ook steeds een stijgend bedrag is geweest, financieren van structurele uitgaven, dat is gewoon geen goede basis onder de begroting. Dat kun je dus niet jarenlang volhouden als één van de onderdelen van het financiële probleem, zoals dat op tafel ligt, dus daar ligt de komende jaren een stevig probleem. Dat hoeft niet alleen maar opgelost worden in de Begroting 2013-2014, maar daar moet structureel wel een oplossing voor komen.

De heer Tichelaar gaat wel in op die stabiliteit en die veelkleurigheid.

De heer Prummel heeft nog de vraag gesteld: “Kunnen wij de cijfers krijgen van het niet doorgaan van Forum?” Ik moet u heel eerlijk zeggen dat de werkhypothese aan tafel bij de onderhandelende partijen is, en wie even aan de andere kant van de Grote Markt kijkt, kan volgens mij ook niet echt tot een andere conclusie komen dan dat het moment om te breken met het Forum is gepasseerd. Ik snap alle politieke gevoeligheden, maar volgens mij is dat de vorige oorlog die je dan probeert met elkaar uit te vechten. Dat gebouw komt er. Alles is in werking gesteld. Wat wel aan die tafel aan de orde is, is de vraag wat is het financiële kader voor de toekomst en hoe spring je daarmee om?

‘Stop met de tram en boetes’, wij hebben begrepen dat er inmiddels van de zijde van de aanbestedende partijen een bericht ligt dat men voorlopig in ieder geval afziet van claims. Dat betekent dat er enige tijd is gekocht. Dat wil overigens niet zeggen dat je om andere redenen niet gewoon moet proberen om snel duidelijkheid te creëren, want de frustratie over en weer, hier, maar ook in het provinciehuis en bij andere partijen wordt volgens mij alleen maar groter naarmate je de zaken verder uitstelt.

In de richting van mevrouw Jongman en ook in de richting van de heer Gijsbertsen toch nog even een reactie, want de heer Gijsbertsen zegt: “Er zijn wel alternatieven onderzocht”. Dat is een jaar of drie, vier geleden wel gebeurd ja, maar waar het om gaat is, als je op een gegeven ogenblik vaststelt dat de verhouding tussen wat je inhoudelijk wenselijk vindt en de financieel beschikbare middelen wringt en je constateert dat er in toenemende mate inhoudelijke discussie is, in de samenleving en in de raad, over dat eendimensionale tramplan zoals dat op tafel lag, dat je dan jezelf de vraag moet stellen is het ook wellicht verstandig dat je voor jezelf voorzichtig wat varianten beschouwt en in het achterhoofd hebt? Het gaat erom dat die vraag niet of onvoldoende is gesteld. Er was geen plan B toen het erop aankwam. Dat is wat wij vastgesteld hebben en dat is ook wat ik bedoel met de term geloofsartikel, waarbij ik natuurlijk heel goed begrijp dat u zegt, daar hebben wij niks tegen, wij op zichzelf ook niet als het gaat om die zaken des levens waar leerstellingen aan de orde horen te zijn. Maar het gaat hier om een vraag om een praktische oplossing voor het mobiliteits- en bereikbaarheidsprobleem en daar ligt wel enig verschil tussen.

Een aantal vragen van de heer Van Rooij wordt inderdaad beschouwd door de onderhandelende partijen: de stad met de meeste hoger opgeleiden, onderwijs is een thema, huisvesting is een thema, mobiliteit is een thema, het Zernike in dat mobiliteitskader is een thema. Vanzelfsprekend is dat aan de orde en overigens was het ons en de onderhandelende partijen niet te doen om het schrijven van een gigantisch dik nieuw collegeprogramma. Wij proberen heel praktisch het werk te doen dat gericht is op de vraag: waar moet er echt iets veranderen? Dus u moet niet verwachten dat er straks zo'n stapel papier op tafel ligt. Daar zit u niet op te wachten en daar zitten al diegenen die teksten moeten schrijven ook niet op te wachten; gewoon een beetje praktisch in het leven staan!

De VOORZITTER: Dan kijk ik alleen nog even of u de vragen van de heer Kelder ook beantwoordt, die nog een aantal vragen stelde over de duurzame stad en ook de prangende vraag of u kunt vertellen wie wethouders zullen worden. Ik probeer het toch ook maar even voor de heer Kelder.

Informateur TICHELAAR: Oké, ik kom zo op die beantwoording.

Er is een aantal vragen gesteld over de stabiliteit van een nieuw college. Collega Remkes en ik hebben geconstateerd dat die stabiliteit nu ten enenmale ontbreekt. Dus alles wat wij gaan regelen, dat wordt beter. Twee, nu serieus, wij beseffen terdege dat de periode waar het nieuwe college over gaat maximaal anderhalf jaar betreft. Dan zou je ook nog een zekere aftrek kunnen laten plaatsvinden van de campagneperiode en dan wordt het een periode zo ongeveer van een jaar en een paar maanden, een of twee maanden. Dat betekent dat je volgens mij, dat hebben de onderhandelaars volgens mij goed in de gaten, een balans moet vinden tussen het op de winkel passen en wel degelijk een visie meegeven waar ook het college na de verkiezingen voordeel van kan hebben. Die balans moet elke keer opnieuw gevonden worden. De polsstok springt ook financieel niet verder dan hij op dit moment kan springen en daar is men zich aan de onderhandelingstafel zeer van bewust. Het zou ook van de dolle worden om met ambities te komen, omdat je denkt ik ga nu een nieuw college vormen, ik ga dus ongelooflijk veel ambities naar buiten brengen en bij de eerste vraag uit de raad: wie betaalt dat dan, moet zeggen ja, daar heeft u gelijk in, dat kan niet betaald worden. Dus die balans moet voortdurend bewaakt worden en daar zijn de mensen, de onderhandelaars zich goed van bewust.

Ja, er wordt ook een vraag gesteld over stabiliteit en veelkleurigheid. Het is natuurlijk hartstikke goed dat die veelkleurigheid er is, maar het vergt ook wel een enorme inspanning van de onderhandelaars. Men moet elkaar wat gunnen. Ik weet niet of dat zo makkelijk is, gelet op de situatie die is ontstaan, maar men doet daar thans een poging toe. Het tweede is dat je verantwoordelijkheid moet willen nemen voor iets wat niet in je verkiezingsprogramma staat. Dat zijn vaak de eerste lessen van scholing bij een politieke

partij. Er is maar één ding heilig en dat is het verkiezingsprogramma van je eigen partij. Dan schop je het niet ver in de wereld en deze mensen beseffen nu ook dat als je niet over je eigen schaduw heen wil springen, je snel thuis bent. Dan moet er weer een ander college komen. Nee, er moet verantwoordelijkheid gedragen worden, gezamenlijke verantwoordelijkheid en eigenlijk is dit een voorbode van collegiaal besturen, omdat je geeft en neemt en ook de bereidheid hebt om dat te verdedigen.

Er zijn ook opmerkingen gemaakt over wie er hier in Groningen nu eigenlijk de baas is. Er wordt verwezen naar het budgetrecht. Ik zou u het advies willen meegeven om zo snel mogelijk uit de Bermudadriehoek te stappen tussen het college, de raad en de ambtelijke organisatie, want, nou ja, ik kan ook verwijzen naar de publieke tribune, het aantal burgers dat werkelijk wil participeren bij besluitvormingsprocessen neemt enorm toe. In Haren is iets gebeurd: waar is het feest? Hier is het feest! Dat is een uiting van een overheid die denkt dat men met simpele directieven nog de burger kan sturen. Helaas, er zijn heel andere media die burgers activeren en het is maar goed ook. Het enige wat het nieuw te vormen college daarmee bedoelt te zeggen is: betrek burgers bij besluitvorming.

Tot slot, ter geruststelling van u, want u stelde een vraag, vanuit de Stadspartij en klaarblijkelijk heeft u dat ook nodig voor het vertrouwen in uw functioneren: het budgetrecht ligt bij de raad. Als uw raad zegt: het kan toch niet zo zijn dat burgers daarover gaan, daar gaan burgers niet over, maar wat zou het een prachtige prestatie zijn, bij welk project dan ook, dat u burgers betreft, dat u naar hen luistert en ze niet met een kluitje in het riet stuurt. En ook als hier gepresenteerd wordt door het college en er opvattingen zijn vanuit de oppositie, dat u daar rekening mee houdt. Wat zou dat een groot goed zijn! We dromen weg, ik zie het wel, maar dat wil dit college graag bewerkstelligen. Ontneem die mensen die droom niet! Ontneem ze die illusie niet, reken hen af op hun daden. Het zijn grote woorden, maar als mensen die intentie hebben, heb ik daar diep respect voor.

Veel partijen, ja nogmaals, in uw richting: het zal moeten blijken, maar ik heb daar wel vertrouwen in. En daar waar het gaat om de vraag van de Partij voor de Dieren, dat is eigenlijk wel een heel interessante. Wij zouden graag hier de namen van de wethouders bekend willen maken. Wij hebben goed gezocht in de opdracht of dat ook tot de mogelijkheden behoorde. Dat is niet zo, maar u heeft nog inbreng, dus als u voorstelt dat de informateurs wel de namen van de wethouder naar voren mogen brengen? Volgens mij gaan de fracties daar serieus over. U zult nog even moeten wachten en wij wensen de fracties in ieder geval sterkte om de juiste mensen op de juiste plek te krijgen, met inachtneming van het gegeven dat het nieuwe college een andere bestuurscultuur teweeg wil brengen. Daar horen dan ook mensen bij die dat kunnen uitvoeren. Ik hoop dat ik uw vraag voldoende heb beantwoord. Ik had graag een paar namen gegeven, want we zitten hier toch met elkaar, maar dat kan helaas niet vanuit onze positie. Dat was het volgens mij.

De VOORZITTER: Ja, misschien nog als ik dat mag adviseren, de vraag met name van GroenLinks over de positie van de stad in de regio. Met name ook de vraag over de RSP- en BDU-gelden en het aspect van de bereikbaarheid, ik heb het gevoel dat die nog niet helemaal door u is beantwoord.

Informateur TICHELAAR: Oké, ja wij hebben vanmiddag volgens mij gesproken met de voorzitter van het regionaal overleg, de heer Moorlag en de verhoudingen zijn gewoon geïrriteerd en verstoord. Punt. Omdat de regio Groningen ziet als een heel belangrijk punt, daar waar de bereikbaarheid aan de orde is. Dat is niet alleen een probleem van de stad, dat is de provincie Groningen, dat is ook mijn eigen provincie, de mensen die vanuit Assen hier werken. Dat moet opgelost worden. Ik heb niet begrepen dat de onderhandelaars van de diverse partijen zich onttrekken aan het feit dat er een bereikbaarheidsprobleem is. Ik vind veel meer dat aan de orde is dat de onderhandelaars doorhebben dat de oplossingen wel gevonden moeten worden binnen de financiële kaders zoals die er nu zijn. Wij zijn procesbegeleider en niet inhoudelijk verantwoordelijk. Dat maakt dus dat zij keuzes maken die anders zijn dan de RegioTram binnen die sterk gewijzigde financiële middelen. Ja, en dat is hun recht en daar zullen zij zich ook een hele raad voor moeten verantwoorden, waarom zij die keuzes maken die ze dan gaan maken en hoe zij die betaalbaar achten.

De VOORZITTER: Dank u wel. Is er behoefte nog aan het stellen van nadere vragen? Bij de heer Kelder, anderen niet meer? De heer Gijsbertsen nog wel en de heer Prummel. Dan probeer ik het toch maar een beetje in de oorspronkelijke volgorde te doen en dan is dacht ik als eerste het woord aan de heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, even inhakend op de laatste zinnen van de heer Tichelaar, ik ben blij dat u het zo zegt. U benoemt het ook als een politiek probleem, wat vind je nog binnen de financiële kaders van de gemeente Groningen acceptabel en wat niet? Daar kun je inderdaad politiek verschillend tegen aankijken. Ik miste eerder in het verhaal een beetje de discussie over de negatieve financiële consequenties van het niet aanleggen van die RegioTram. De kosten die het met zich meebrengt, de stijgende kosten van het openbaar vervoer en mijn vraag is nog wel of al die negatieve gevolgen en het feit dat je inderdaad toch een oplossing moet hebben, of dat ook financieel wordt meegenomen en meegewogen in het onderhandelingsproces.

Twee opmerkingen nog. Allereerst over de tekorten, ik hoorde heer Remkes zeggen dat de tekorten inderdaad in de begroting al zijn onderkend. Wat u zegt over de invulling van de bezuinigingsopgaven herken ik ook daaruit, maar ik moet toch constateren dat, en dat vind ik echt wel betreuenswaardig, er een beeld is ontstaan dat er sprake zou zijn van extra tegenvallers. Dat is dus niet het geval en ik ben blij dat we dat beeld in elk geval weg kunnen nemen.

Tot slot, ik was toch nog iets vergeten, zeg ik in de richting van de Stadspartij, met excuses, het ging over de rijksbezuinigingen en over de gemeentelijke bezuinigingen die op ons afkomen. Ik wilde inderdaad nog even een lans breken voor een sociale en duurzame invulling van die bezuinigingen. Hoe kan ik het vergeten? Het zit zo dichtbij mijn hart, dat ik het voor het gemak oversla, maar dan gaat het natuurlijk vooral over de sociale werkvoorzieningen en de bijzondere bijstand, de schuldhulpverlening en de verduurzaming van deze stad; van groot belang.

De VOORZITTER: Dank u wel. Even voor de duidelijkheid, bent u van mening dat hiermee de vragen die u ook schriftelijk had gesteld, zijn beantwoord?

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, u hebt zelf mijn vraag zojuist al herhaald over RSP- en BDU-gelden. Ik heb maar even de conclusie getrokken dat dat het antwoord is dat ik ga krijgen.

De VOORZITTER: Oké, prima. Dan is het woord aan de heer Prummel van de Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dank u wel voorzitter. De woorden “op de winkel passen” zijn gevallen. Ik denk dat we die luxe nauwelijks hebben, gezien de ontwikkelingen op het gebied van financiën en verkeer. De Stadspartij wil echter aandringen op het splitsen van het project Forum, garage en Oostwand. Hier heerst het misverstand dat het slopen van gebouwen automatisch betekent dat je ook moet gaan bouwen. We hebben in Nederland weleens een grote tentoonstelling gehad, die heette ‘nooit gebouwd in Nederland’, vol met maquettes van gebouwen die men bij nader inzien toch maar niet is gaan bouwen. Het Forum zou wel eens zo'n gebouw kunnen zijn. Als de onderhandelaars morgen hun fantasie eens gebruiken en het voor de mensen uit het verhaal zouden schrijven, zouden zij ontdekken dat ze 2,5 miljoen euro per jaar als bijdrage aan dat Groninger Forum niet hoeven te besteden, dat er een vrijval ontstaat en dat we op die manier een aantal belangrijke sociale problemen, misschien ook bereikbaarheidsproblemen van de stad kunnen oplossen. Het Forum heeft zijn beloftes nooit ingelost en daarom voorzitter, zou het heel goed zijn om daar wel naar te kijken.

De heer Gijsbertsen, ik ben blij dat hij de sociale stad nog steeds zo'n warm hart toedraagt als wij dat allebei altijd gedaan hebben, GroenLinks en de Stadspartij, maar voorzitter, hij maakte een fout, er zijn wel extra tegenvallers. Er was onder andere een extra tegenvaller uit het SIG, dat in de begroting volgens mij nog niet heeft gestaan. Corrigeert u mij als ik me daarin vergis. Nou voorzitter, het splitsen van dat programma aan de Grote Markt hier, Forum, garage, Oostwand, dat zou nog wel eens de oplossing kunnen zijn voor uw problemen als onderhandelaars. De Stadspartij hecht eraan dat de raad, als er wordt gesproken over het collegeprogramma, beschikt over die gegevens; wat is de vrijval en wat is de bezuiniging?

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan de heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel voorzitter. Ik kan mij bij dat laatste van de heer Prummel overigens helemaal aansluiten. Ik had eigenlijk een paar vragen gesteld die toch nog niet helemaal beantwoord zijn. Ik heb iets gevraagd over de duurzaamheid en in hoeverre dat meegenomen is naast een bereikbare stad en sociale stad. En ja, ik heb het een beetje verbloemd in een vraag, maar eigenlijk is het gewoon iets wat mij bezighoudt. Er is een aantal partijen samen aan het onderhandelen gegaan. Die partijen hadden als overeenstemming dat ze de tram niet wilden, maar denken op heel veel vlakken heel verschillend. Ik noemde bijvoorbeeld Meerstad ik noemde ook: welk vervoersmiddel komt er en ik doelde

eigenlijk op wat de SP heeft gezegd, er komt nooit van ons leven een kabelbaan. Nou, onlangs hebben we een presentatie gehad over de kabelbaan en ik kan gewoon niet geloven dat er niet over gepraat is. Ik ben gewoon benieuwd, zoals ook burgers benieuwd zijn. Wat is erover gezegd en is dat een onderdeel geweest van de onderhandelingen tussen deze partijen?

De heer EIKENAAR (SP): Voorzitter, ja ik weet niet of het de bedoeling is om interrupties te plegen?

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Ik heb nooit gezegd dat er “nooit van mijn leven” een kabelbaan komt. Ik heb gezegd dat ik niet voor een kabelbaan was die naar het Forum ging, over het centrum heen. Dat is wat ik gezegd heb.

De heer KELDER (PvdD): Sorry, dan heb ik dat misschien een beetje te enthousiast verwoord.

De VOORZITTER: Dat waren de nadere vragen van de kant van de raad. Ik geef zo dadelijk nog een keer voor de beantwoording van de vragen het woord aan de informateurs en dan kijk ik toch even wat uitdrukkelijker in uw richting. Ik heb ten aanzien van de vraag die uit de informateur is opgeworpen: moet met de informatie die nu is verstrekt aanstaande maandag al dan niet het geplande debat plaatsvinden, alleen nog maar bij mevrouw Jongman een reactie gezien. Ook omdat er geen sprake meer is van een presidiumvergadering zal ik na de woorden van de informateurs toch nog even wat uitdrukkelijker kijken wat u betreft de status is als het gaat om de doorgang van dat debat.

Dan is het woord opnieuw aan de heer Tichelaar.

Informateur TICHELAAR: Ja, een antwoord nu op de vraag die scherp wordt gesteld, zijn in het proces, waar het gaat om de RegioTram en de effecten daarvan, de negatieve scenario's zoals u die benoemt meegenomen? Het antwoord daarop is ja. Je hebt natuurlijk in een langdurig proces kosten gemaakt die volgens mij oplopen tot een bedrag van rond de 40 miljoen euro. Je krijgt van de provincie jaarlijks een bedrag van 3,5 miljoen euro met betrekking tot BDU-gelden die zich natuurlijk wel richten op de infrastructuur. Dan hebben we nog het ongewisse van het mogelijk indienen van schadeclaims, maar tegen die totale afweging is gekeken naar wat onze beschikbare middelen zijn en dan moeten er keuzes worden gemaakt. Ik ga ervanuit dat wij morgen ook geïnformeerd zullen worden vanuit de onderhandelingsdelegaties over het gesprek dat zij hebben gehad met de heer Moorlag als voorzitter van de regio. Er is dus wel degelijk rekening mee gehouden.

Ik heb goed geluisterd naar de vragen die zijn gesteld door de Stadspartij met betrekking tot het Forum. We hebben een ongelooflijk goede ondersteuning, dus op enig moment zullen wij horen wat er gebeurt als gestopt wordt met het Forum en er vrijval ontstaat en die kennis wordt natuurlijk ook met u gedeeld. Dan duurzaamheid. Daar hebben we het wel over gehad. Het is ook een moeilijk thema, omdat het een containerbegrip aan het worden is waarbij niemand meer snapt wat duurzaamheid eigenlijk betekent. Daar hebben we goed met elkaar over gesproken. Sommige mensen zijn van opvatting dat duurzaamheid geld moet opleveren, andere mensen zeggen: je kunt ook eerst investeringen doen. We zijn het er met elkaar over eens dat het een maatschappelijk probleem is en dat je dat echt een thema moet laten zijn, ook in dit collegeprogramma en men is het erover eens dat het ook weer niet te dirigistisch moet, gij zult en u moet dit doen en u moet dat doen. Maar het thema staat op de agenda en u zult volgende week hoop ik, daar de weerslag van zien.

De VOORZITTER: De heer Remkes nog.

Informateur REMKES: Ja, heel kort. Die discussie over Forum en de koppeling aan de Oostwand en weet ik veel allemaal, daar hebben wij natuurlijk ook geen opvatting over. U moet die vraag te zijner tijd gewoon aan de onderhandelende partijen stellen en niet aan ons. Dat geldt ook voor een paar andere inhoudelijke vragen, het is niet aan ons om die te beantwoorden. Dat komt te zijner tijd vanzelf in uw raad wel als het gaat om de discussie over een collegeprogramma.

Wellicht nog een opmerking in de richting van de heer Gijsbertsen. Het beeld is ontstaan van extra tegenvallers, ik heb zojuist in de lucht gehouden, dat beeld was er natuurlijk al. En dat is, terecht, gebeurd bij de presentatie van de begroting. Dat is het financiële probleem dat in de formatie op tafel ligt, U kunt wel zeggen de heer Remkes heeft dat beeld versterkt, nee, ik vermoed dat het niemand was opgevallen, en ik snap dat natuurlijk ook wel in uw positie als collegepartij met een wethouder in het college, dan is

zoiets lastig, maar er is nu sprake van een stevig financieel probleem. De onderhandelende partijen proberen daar een oplossing voor te vinden en wat wij constateren is dat als het college was doorgegaan met een begroting inclusief tram, dat financieel onverantwoord was geweest.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mag ik dan constateren dat alle vragen die u had, alle opmerkingen die u wilde maken, respectievelijk zijn gesteld dan wel zijn gemaakt ten aanzien van het debat dat aanstaande maandag staat gepland? Ik dacht dat ik de heer Gijsbertsen zag op dat punt. Het woord is aan de heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ook een beetje in lijn met wat u zojuist zei: het is voor mijn fractie van belang om dat raadsdebat publiekelijk te voeren voordat er een definitief besluit over is genomen en daarom was het ook maandag gepland. Op het moment dat dat besluit nu niet nodig zou zijn, hebben we geen enkel bezwaar tegen het verzetten naar 30 oktober. Als de raad maar wel eerst aan het woord kan zijn.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja voorzitter, ik twijfel wat. We hebben hier een discussie gevoerd over het risico op claims. Op het moment dat het risico op claims wegvalt als wij niet besluiten op 30 oktober, dan ben ik van harte bereid om dat op 31 oktober in een reguliere raadsvergadering te bespreken, maar nogmaals, dan wil ik wel, nou ja, laat ik het maar zeggen zoals het is, snoeihard de garantie dat er geen claims komen. Binnen die context ben ik volledig akkoord met het verplaatsen naar woensdag.

De VOORZITTER: U weet, u begrijpt dat hij ook op het gemeentelijk informatiesysteem staat? U weet dat er een brief is gestuurd door het college?

De heer VAN KEULEN (VVD): Ik weet dat die brief er is gekomen. Het gaat mij er niet om dat ik bang ben dat het college claims gaat indienen, maar het gaat mij erom dat ik bang ben dat die consortia claims gaan indienen. Ik blijf daar moeite mee houden, maar goed, als dat de inschatting van het college is, zullen we het ermee moeten doen en dan kan wat mij betreft het besluit ook later worden genomen.

De VOORZITTER: De heer Spakman.

De heer SPAKMAN (PvdA): Ja, ik lees hier in de brief dat besluitvorming is uitgesteld tot 30 oktober en daarmee kunnen we dus de uitkomsten van het raadsdebat hierover op 29 oktober bij de besluitvorming betrekken. Dat is de brief die wij nu hebben gekregen. Is er nu sprake van een nieuwe situatie?

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stads partij): Voorzitter, een snoeiharde garantie geeft het leven je zelden en consortia met wie je onderhandelt, zullen dat zeker niet geven, al was het maar omdat zij veel te verwachten hebben van claims die zij misschien kunnen indienen. We mogen ze beslist de kans niet geven, we mogen het risico niet lopen. Stelt u zich voor dat er politiek van alles misgaat in de laatste dagen van deze maand. Daarom zou het beter zijn als het college in ieder geval zo snel mogelijk zou beslissen en ook de raad zo snel mogelijk zou beslissen. Dus wel bijeenkomen.

De VOORZITTER: Dus ik hoor u bepleiten om het geplande debat ook wel te laten doorgaan. Anderen nog? De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Ja dank u, voorzitter. Ik heb in eerste instantie al gezegd, wat mij betreft moet het college gewoon snel het besluit nemen om met die tram te stoppen. De opdracht is volgens mij ook helder en duidelijk door de raad gecommuniceerd. Daar kan na afloop over gedebatteerd worden, maar een debat vooraf is wat mij betreft niet nodig, maar goed, dat lijkt een beetje achterhaald te zijn. Overigens snap ik de praktische invulling van op 31 oktober debatteren wel, maar tegelijkertijd denk ik, ja, er zijn ook nog wel risico's die we lopen en op 30 oktober moet er door het college besloten worden. Wanneer de raad per se van tevoren een debat wil houden, zal dat op 29 oktober moeten. Dat hoeft van mij niet, van mij mag het net zo goed op 31 oktober, als het college die beslissing maar wel gaat nemen op 30 oktober. Maar goed, ik begrijp dat dat inmiddels een achterhaald verhaal is, dus dan moet het maar

op 29 oktober zou ik zeggen, maar goed, nogmaals, ik heb het liever op 31 oktober en op 30 oktober een besluit van het college. Dat is ook prima wat mij betreft.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Ja voorzitter, dank u wel. Ik zie de praktische voordelen van de 31 oktober wel. Alleen ik zit ook met die risico's en bij twijfel zou ik niet inhalen. Dus ik zou veiligheidshalve, tenzij die keiharde garanties er zijn, toch op de maandag gaan zitten.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Nog even in aanvulling, ik wil graag het raadsdebat voordat het college definitief het besluit neemt. Ik hoor de heer Tichelaar zeggen dat op 1 november het college dat besluit ook kan nemen. Dat wil zeggen dat ik er op dat moment van uitga dat de zogeheten fatale datum ook op 1 november nog niet aan de orde is. Als het aan de orde is, zou ik praktisch doen, dan ben ik wat minder van de artikelen en wat meer van de praktijk, doe het allemaal op 31 oktober, maar wel graag voordat het college besluit. Even als aantekening.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, als de gemeente daarmee geen risico loopt op claims, zou dat vast kunnen om dat debat samen te voegen op die woensdag. Ik wil daarbij nog wel even aangeven dat ik het een beetje vreemd vind dat het college eerst zegt dat er op 23 oktober besloten moet worden, nu moet er op 30 oktober besloten worden en nu kan het ineens op 1 november. Ik weet niet of dat procedureel allemaal heel netjes is. Ik vind het in ieder geval niet goed.

De VOORZITTER: Goed. De heer Van Rooij.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ja dank u wel. Ik sluit mij geheel aan bij wat de heer Seton van het CDA zei.

De VOORZITTER: Goed, zullen we het ook maar even tot die vraag nu beperken of het geplande debat doorgang moet vinden? Volgens mij kan ik constateren dat de meerderheid in deze raad van mening is dat dat inderdaad zo is. Dus op de 29 oktober, voor alle duidelijkheid. Dus dan gaat het debat zoals gepland op 29 oktober door. Dan hebben we ook die duidelijkheid vanavond verkregen.

Anderen nog? Op dit moment niet het geval. Dan dank ik de informateurs van harte voor hun bereidheid om, zoals zij zelf noemden, de transparantie die zij beogen ook daadwerkelijk te tonen door hier aanwezig te zijn. Dank voor uw komst. Wij wachten uw nader bericht af en hopen vanzelfsprekend dat dat er zo snel mogelijk zal zijn, maar denken aan deze avond te kunnen ontlenen dat wij daar inderdaad ook op mogen hopen. Dank u wel en wel thuis.

(20.28 uur)